

Een roepende in de woestijn

Voorganger: W. Vlooswijk
Regenboogkerk Hilversum

Schriftlezing Oude Testament: Maleachi 3: 1-4

Schriftlezing Evangelie: Lucas 3: 1-6

Inleiding

Advent is niet zomaar een tijd van verwachting. Het is ook een tijd van verstillig. En die stilte brengt je in de woestijn. Dat is niet de makkelijkste plek op aarde. De woestijn verbindt ons met allen in deze wereld die roepen om bevrijding. Het is in de woestijn dat de Eeuwige spreekt en waar de roep om verandering wordt gehoord. Oude woorden klinken daar weer: maak uw paden recht, baan een weg in de woestijn. En in die woorden daagt een visioen: Zijn koninkrijk komt.

Prediking

Het klassieke Romeinse theater kent het begrip Deus ex machina. God treedt als een flits ineens de wereld binnen. Als een duveltje uit een doosje is hij daar. Imposant, tot verbazing van een ieder. Hoe anders gaat het in onze christelijke traditie met de Zoon van God. Hij komt niet uit de lucht vallen. Hij wordt aangekondigd en verwacht.

De Mensenzoon lost het niet allemaal voor ons op, maar zijn komst gaat vergezeld van een roep om recht en gerechtigheid. Je zou bijna kunnen zeggen dat de Heer niet kan komen, als mensen niet veranderen. Als wij mensen niet openstaan voor zijn Woord, is zijn komst vergeefs.

Het is wel mooi om wekelijks een kaarsje meer te ontsteken, maar die kaarsjes zijn minder lief dan je denkt. Zij zijn meer dan een beetje warmte, maar het is vuur waaraan een mens zich brandt.

De komst van de Gezondene van God is niet onschuldig. Maleachi spreekt over een reinigend vuur, als een bijtend schoonmaakmiddel dat door zijn tempel gaat. Het zal een tijd zijn van verantwoording afleggen van je daden. Hoe zuiver is jouw zilver en hoe zuiver is jouw goud?

De waarden waar wij ons op beroemen, blijven ze overeind als wij ze bezien vanuit de meest kwetsbaren van onze wereld? Hoe gaan we om met weduwe en wees? Met de mensen die in hun arbeid worden onderdrukt en uitgebuit. En met de plaats die vreemdelingen wordt gegeven of niet wordt gegeven. Het ontbreken van eerbied voor hen, is volgens deze profeet een gebrek aan eerbied voor de Eeuwige.

Vanouds wordt Advent gekenmerkt door een dubbele beweging. De verwachting van de komende brengt ons noodzakelijkerwijs terug naar waar het voor het Joodse volk begonnen is: de woestijn. Daar klinken de tien woorden. Daar ook beseft de mens dat hij niet beter is dan de ander en dat hij het zonder de ander (met een kleine en met een hoofdletter) niet redt.

We hebben deze dienst de titel meegegeven: een roepende in de woestijn. In ons spraakgebruik heeft die zin de betekenis gekregen van een goed woord dat nergens gehoor vindt. Het heeft zo'n beetje de betekenis van 'vechten tegen de bierkaai'.

Maar in het geloofsverhaal is het in dat roepen dat het allemaal begint.

Het voorplaatje op de liturgie toont een mens in de woestijn, roepend om redding. Het is niet alleen Johannes de Doper die de roepende is, maar in hem mogen we de stem horen van al die mensen die in woestijn zijn gezeten, roepend om recht.

En die roep is meer dan een moralistische oproep om anders te gaan leven. Moralisme leidt in het beste geval tot goede voornemens, maar meestal tot een verontschuldiging. Ja ik weet het wel,

eigenlijk zou ik meer moeten doen, maar zo gaat het nou eenmaal.

Nee, de roependen in de woestijn willen gezien worden, gekend worden. De vluchtelingen in de kampen, of aan de grenzen van Europa kopen geen brood van ons schuldgevoel.

De roependen van deze tijd bevragen ons op de zuiverheid van onze waarden. In hen is het God die ons bevraagt op de zuiverheid van onze intenties. Vanuit een diepe beleving van kwetsbaarheid en tekortschieten tegenover God en onze medemens kan er ook iets groeien van verbondenheid en solidariteit. En vanuit die grondhouding kunnen er in onze wereld kleine stappen worden gezet, die hoop geven voor onze wereld en die het vertrouwen doen groeien in de komst van de Mensenzoon. De Duitse theologe Dorothee Soelle pleitte ervoor de klacht van mensen serieus te nemen. In de klacht klinkt de roep om verandering. Waar die klacht monddood wordt gemaakt, wordt de roepstem van God monddood gemaakt.

In het uiten van de klacht klinkt het visioen van een andere wereld, waarin dalen worden gevuld en paden recht worden gemaakt.

De prediking van Johannes de Doper is meer dan een morele oproep.

Het evangelie over hem getuigt ervan dat het toen gebeurde. Toen onder keizer Tiberius en onder het bewind van Pontius Pilatus. Niet in Jeruzalem, maar in de woestijn, in de marge van het gelovige volk. En het verhaal ging door en zal steeds weer doorgaan. Niet in mensen die zich al bekeerd wanen, maar in mensen die Gods stem willen horen in hen die leven in de marge en roepen om medeleven.

God is geen Deus ex machina, al zouden we dat soms wel willen. Dat Hij er zomaar zou zijn om ons uit de nood te helpen. De werkelijkheid is dat mensen het leven soms beleven als diepe duisternis en donkere nacht. Maar ten diepste mogen we weten dat Hij ook daar is waar mensen wanhopig tot hem roepen. En de verhalen op weg naar het feest van Jezus geboorte vertellen ons, dat Hij het is die in het diepste donker het licht ontsteekt, omdat Hij onder mensen heeft willen wonen.

Amen.